

1. Forslag om etablering af et dansk Videns- og formidlingscenter om adoption

Adoption & Samfund mener, at der skal etableres et dansk videns- og formidlingscenter om adoption. En række beklagelige sager, hvor der bliver handlet forkert p.g.a. manglende viden om adoption, viser at Danmark har brug for et Videns- og formidlingscenter om emnet. Ligeledes oplever adoptivfamilier grundlæggende misforståelser i børnenes møde med institutioner og skole, som kunne være undgået med en større adoptionsfaglig indsigt hos de fagpersoner – pædagoger, lærere m.fl. som børnene møder i hverdagen.

Ideen med etablering af et Videns- og formidlingscenter om adoption har været drøftet i foreningen og med andre aktører på adoptionsområdet i nogle år. Både de adoptionsformidlende organisationer AC Børnehjælp og DanAdopt og flere PAS-konsulenter har i den forbindelse udtalt sig positiv om ideen.

Det overordnede mål med centret er at sikre, at adoption også fremover skal være en attraktiv og naturlig måde at etablere sig som familie.

Set over en årrække udgør adopterede i gennemsnit ca. 1 % af en fødselsårgang. Langt de fleste adoptivbørn er sunde og stærke børn, som klarer sig fint og falder godt til i deres nye familier. Den ualmindelige start på livet kan imidlertid give børnene en særlig sårbarhed, som kan kræve en særlig indsats. Alle adoptivbørn er som udgangspunkt omsorgssvigtede børn, der har lidt det ultimative tab af forældre. Professor i specialpædagogik, Niels Egelund, oplyste på en konference om inklusion i Århus d. 10. april 2012 fra en rapport, der offentliggøres i maj 2012, at 14 % af de adopterede børn i folkeskolen modtager specialundervisning. Her er der brug for en særlig viden og indsats således, at adoptivbørn også kan inkluderes i fremtidens folkeskole.

I Danmark forskes der forsvindende lidt i adoption, sandsynligvis fordi emnet kun skønnes at være vedkommende for de parter, som er direkte involveret. Der foregår heller ikke nogen systematisk sammenstilling og formidling af viden om adoption i Danmark, hvorfor det i øjeblikket er op til enkelte ildsjæle at identificere og implementere denne viden. Vidensdeling på adoptionsområdet foregår dermed stort set tilfældigt, hvilket naturligvis hverken er rationelt eller effektivt.

Mange adoptivfamilier oplever, at de fagpersoner, som arbejder med børn og unge, dvs. sundhedsplejersker, læger, psykologer, pædagoger og lærere ikke har de kompetencer, der kan være nødvendige i forhold til adopterede. Eksempelvis får nogle adoptivbørn fejlagtigt diagnosen ADHD, fordi barnets særlige historie ikke har indgået i den forudgående udredning, og specielt sent adopterede børn, dvs. ældre end 2 år på adoptionstidspunktet, bliver fejlagtigt opfattet som tosprogede, mens de i realiteten har et glemt gemt sprog, og kan have svært ved dybdeforståelse ¹.

Samtidig har det offentlige system vanskeligt ved at tage de særlige hensyn, som kan være relevante i forhold til adoptivbørn, f.eks. i forbindelse med institutionsstart og skolestart. Eksempelvis kan et adoptivbarn ved børnehavestart have behov for få faste tilknytningspersoner og en mere fast

¹ Lars von der Lieth: *Det adopterede barns sproglige udvikling* i Adoptionshåndbogen – det adopterede barn i familien, Haans Reitzels Forlag 2012, redigeret af Iben K. Høgsberg og Anette Buch

struktur i dagligdagen, end hvad der normalt hersker i en institution. Adoptivbørn bliver forvekslet eller sammenlignet med to-sprogede børn, og sent adopterede børn oplever at blive sendt til talepædagog i forbindelse med skolestart, selv om de kun har haft få måneder til et fuldstændigt sprogskifte. På det sproglige område er der f.eks. brug for forskning i de særlige problemstillinger, der gør sig gældende ved tab af det oprindelige modersmål i forbindelse med adoption og skifte til dansk som dagligt sprog.

2. PAS-rådgivning på Finansloven senest med virkning fra 2014

Post Adoption Service (PAS) er et uundværligt led i adoptionsprocessen og det er desuden en international forpligtelse.

Post Adoption Services (PAS) er den internationale betegnelse for de mange forskellige former for vejledning, støtte og rådgivning, der er henvendt til adoptivfamilien, efter barnet er hjemtaget. (citater fra Familiestyrelsens folder om PAS).

Ved satspuljeforhandlingerne i 2006 blev der afsat 13 mio. kr. til en 4-årig forsøgsperiode med rådgivning af adoptivfamilier og undervisning af fagpersonale, der beskæftiger sig med adoptivbørn. Forsøget blev evalueret af Rambøll til at være en ubetinget succes, da forsøgsperioden udløb ultimo 2010.

Et resume af evalueringsrapporten kan læses her:

http://www.familiestyrelsen.dk/uploads/media/PAS_evaluering_resume.pdf

Og den fulde rapport her: http://www.familiestyrelsen.dk/uploads/media/Evalueringssrapport_PAS_01.pdf

Ved satspuljeforhandlingerne i 2011 blev PAS-ordningen ”genindført” i en lettere ændret version til udløb i 2013.

Adoption & Samfund ønsker, at der indføres en permanent PAS-ordning. Adoption & Samfund mener at en PAS ordning bør indeholde følgende:

1. Åben rådgivning med mulighed for i alt 3 gratis konsultationer pr. adoptivbarn hos psykolog, psykoterapeut eller læge. Tilbuddet skal gælde indenfor 5 år efter hjemtagelse.
2. Mulighed for visitation fra den åbne rådgivning for adoptivbørn og familier med særlige behov til i alt 5 gratis konsultationer per barn hos psykolog, psykoterapeut, læge eller anden relevant fagligt uddannet behandler. Tilbuddet skal gælde indenfor 5 år efter hjemtagelse.
3. Tidligere omtalt ovenfor: Etablering af et nationalt videns- og formidlingscenter vedrørende adoption, personlighedsudvikling og socialisation i samfund og uddannelse. Centeret skal særligt generere og formidle viden vedr. adoptivbørns udvikling fra barn til voksen. Forskningscenteret etableres i tilknytning til relevant forskningsmiljø. Formålet med forskningscenteret er opsamling af viden og rådgivning der formidles til behandlere, daginstitutioner og folkeskoler.

Danmark har ved ratificering af Haagerkonventionen i 1997 påtaget sig en international forpligtelse til PAS. Forpligtelsen i Haagerkonventionen lyder: Centralmyndighederne skal, enten direkte eller gennem offentlige myndigheder eller behørigt godkendte institutioner i deres stat, tage alle passende forholdsregler navnlig med henblik på at fremme udviklingen af adoptionsrådgivning og støtte efter adoptionen i deres respektive stater.

Det er vor klare opfattelse at Danmark endnu ikke overholder denne forpligtelse.

3. Det særlige børnetilskud skal også omfatte børn af eneadoptanter

Adoption & Samfund har gennem mange år kæmpet for, at børn af enlige adoptanter ligestilles med andre børn af andre enlige forældre, hvad angår det særlige børnetilskud. Det var derfor med stor glæde, at vi kunne konstatere, at vort ønske var indskrevet i regeringsgrundlaget. Det ville betyde at den nuværende forskelsbehandling mellem forskellige ’slags’ børn ville blive fjernet, og vi imødeså de lovgivningsmæssige initiativer, der ville sikre adoptivbørn de samme vilkår og rettigheder som andre børn i samme situation.

Desværre viser de hidtidige lovgivningsinitiativer, at dette forslag endnu ikke er fremlagt.

Vi har samtidig kunnet konstatere unøjagtigheder i de beregninger som er forelagt ved seneste finanslovsforsnyelse (Finanslov 2012). Vi mener med andre ord, at de budgetmæssige beregninger, der bl.a. har ligget til grund for argumentationen for at undlade at gennemføre denne ændring er forkerte og udgifterne hertil er anslået til at være langt større end der er belæg for.

Adoptions & Samfund mener, at diskriminationen på dette område bør afskaffes snarest muligt, og at økonomiske argumenter ikke berettiger forskelsbehandling af børn i samme situation. Da antallet af børn af enlige adoptanter er meget lille i forhold til det samlede antal børn, der er berettiget til det særligt børnetilskud, giver det økonomiske argument ikke megen mening i praksis.

4. 26-års reglen bør afskaffes (tidligere 28-års regel)

26 års reglen betyder, at man ikke behøver at opfylde tilknytningskravet i forbindelse med ægteskabsindgåelse og familiesammenføring, når man har været dansk statsborger eller haft lovligt ophold i Danmark i 26 år. For adopterede er der en undtagelse, hvis man er adopteret, inden man fyldte fire år, men hvis man var ældre end fire år ved ankomsten til Danmark, gælder 26-årsreglen også for adopterede. Dvs. at f.eks. en 5-årig, der adopteres til Danmark, først kan gifte sig frit med udlænding som 31-årig. Det stærkt urimelige ligger i, at den adopterede overhovedet skal vurderes efter tilknytningskravet, da det strider i mod adoptionsideen "at tage til sig som sin egen". Vi finder denne regel stærkt diskriminerende for alle adopterede og deres nuværende og kommende familier.

Yderligere oplysninger om adoption:

Adoption.dk

Adoptionsnaevnet.dk

Familiestyrelsen.dk/boern/adoption

Konference på Christiansborg 19. september 2012
”Adoption – en politisk hånd til et godt liv”
Uddybende baggrundsnotater:

Adoption & Samfund
Juni 2012